



ויקרא

שאלתא

דאסיר לחון לדבית ישראל למיכל
דמא ותרכא דכתיב כל חלב וכל
דס לא תאכלו / דמא נהיג איסורא
בין בחיותא בין בבקיערא בין בעופא תרכא לא נהיג איסורא
אלא בבקיערא / דתנן חומר כחלב מבדס וחומר בדס מבחלב /
חומר בחלב מבדס שהחלב מועיל בו / וחייבין עליו משום
פיגול ונותר ושמא פה שאין כן בדס / וחומר בדס מבחלב /
שהדס נהיג בכהמה ובחייא ובעוף / בטמאין ובשהורין וכל
המיני / וחלב אינו נהיג אלא בכהמה שהורה בלבד / ומכל
דתרבא לא נהיג איסורא / אלא בבקיערא דכתיב כי כל
אוכל חלב מכל בהמה אשר יקריב ממנה קרבן לוי / ואעג
דקימא לן דחיה בכלל בהמה לסימין שאני תכא דכתיב אשר
יקריב ממנה / וחיה לא חייא לקרב / וכי לימ' מר בעלי מומין
לא חזו להקריבה הדר רבינא קרא הואיל ומינן קרב / דתניא
כי כל אוכל חלב / אין לי אלא חלב תמימין הראויים לקרבן /
חלב בעלי מומין מניין / תל מן בהמה / וחלב חולין מניין תל
כי כל אוכל חלב / וכל תרכא דלענין הקריבה קריב לגבי מזבח /
לענין אכילה נמי תרכא הוא ואסיר / מאי טעמא איסור אכילה
בענין הקריבה כתי' / והי נהו תרכא דקרב / דכתיב את החלב
המכסה את הקרב הדא חיה פריסותא / ואת החלב אשר על
הקרב / היינו שעל המסס ובית הכוסות / דאמר רבי אבא / אר
יהודה אמ' שמואל חלב שעל המסס ובית הכוסות אסור וענינו
כרת / וזהו חלב שעל הקרב / מאי שנא הא מדכחא כדסור
משום דרמי / לחל המכסה את הקרב מה חלב המכסה את
הקרב תותב קרום ונקלף / אף כל תותב קרום ונקלף / אמר
רב יהודה ריש מעיא כאמתא בעי גריא מאי טעמא תותב קרום
ונקלף הוא / וזה הוא חלב שעל הדקים וחלב שעל הקיביר /
דאקשתא כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי דאיתרא /
והיינו פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא / דרבי ישמעאל אמר
מה חלב המכסה את הקרב קרום ונקלף אף כל קרום ונקלף /
והאי קרום ונקלף ואסיר / ורבי עקיבא סבר את החלב המכסה
את הקרב תותב קרום ונקלף אף כל תותב קרום ונקלף / והאי
לאו תותב קרום ונקלף הוא דעל יתרא רב אריא / אמר רב
משקעין / ותכא נהגו בו איסור / חלב שעל גבי הכליות היינו

תרבא דצדיקא / שעל גבי הכסלים היינו תרכא דאקלי בוסתא /
היא דליפן אטמתא / אר אבא אמר רבי שמואל תרכא דאקלי
בוסתא אסור וענינו עליו כרת / וזהו חלב שעל הכסל / אליה /
אעג דלענין הקריבה חלב חיה לענין אכילה דחמא שריא /
מאי טעמא / דכתיב כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו / מאי
איעשריך אי לאפוקי חיה מאשר יקריבו ממנה נפקא אלא מאי
קאמר אמר דחמא כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו / אמרתי
לך לענין אכילה אליה שריא / כיון דכשור וכשב ועז להקריבה
לגבי מזבח לא חייא / ואי דבר השור כל מותר דתור רבנן
כשב לרבנות את הפסח אליה / כשהוא אום אם כשב להביא
פסח שעבדו שנתו ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות
שלמים שישענו סמיכה ונכנסים ותנופת חזר ושוק / כשהוא
אומר אם עז הפסח הענין לומר על העז שאינה טעונה אלה
ואשתריא לה באכילה דכשב נמי שריא / דהא אינו שוח / אמר
אביי ואיתימא רב יהודה חמשה הושי איכא בחיותא ואסירי ובעי
למשקלינן דכפלי ודכוליותא דטחלא משום תרכא ובעי
למשלכיהו לכולהו / דידא ודלועא משום דמא / ואי פסיק להו
נמי מיד דיביי / אמר רב כהנא ואיתמא רב יהודה חמשה קרמי
איכא בחיותא דטחלי ודכפלי ודכוליותא אסיר משום תרכא
ובעי למקילפינהו / דביעי ודמוקרי משום דמא / ואמר אמיא
משמיה דרב פפא לא ליסחוף איניש כפלי עילויה בישא דדייב
תרכא ובלע קישרא / אי הכי כי תרין להו נמי בלעו כפלי גופייהו
מתרכא / קרמא איכא בין תרכא לכפלי / אי הכי תרכא גופייהו
נמי קרמא אית ליה רכיך ומימרט

ברם צריך

אילו שכן שנמצא אחריו חלב מי
מקריבין ליה / מהו שיקריבה בכזית /
או אפילו בכשעורה / תש' / דאיתמר טבח שנמצא אחריו
חלב רב יהודה אמר בכשעורה ורבי יוחנן אמר בכזית / אמר
רב פפא לא פליגי כאן להלקותו וכאן לעבדו / אמר רב
זוטרא בכזית אפילו בשנים ושלשה מקומות כשעורה במקום
אחד וחילכתא להלקותו ולעבדו בכזית להלקותו בכשעורה /

דרש הבחל קורעו ומוציא את חלבו
נסכין וקערה וכבד

שאלתא

דאסיר להון לרביית ישראל
למיכל דמא בין דבעירא בין
דחיותא בין דעופא דכתי' וכל
דס לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה ויהי ככל
בהמה דס שהנפש יוצא בו ענש עליו כרת דס התמצית
ורס האיברים קאי עליו בלאו דאמר דבא חמשה לאווין בוס
למה לי חד לרס חולין וחד לרס מוקדשין וחד לרס התמצית
וחד לרס האיברים וחד לרס כסיו ידק את דמו למאי אתא לכי
דאם ליה רב פפא לאבי אי מה צבי ואייל אין אותה ואת בנו
בוהן בהן ולא איכור חלב יכול אף דם כן תלך את דמו לא
תאכל רק חוק לבלתי אכול הרס למאי אתא לרס הקורת
שהנשמה יוצאה בו וכי אסיר דס איברים היכא דפריש אבל
היכא דלא פריש שרי מיכליה באומצא הית' לן בה והא מזירקי
אע"ג דלא פריש אסור דאם רבא אב שמואל חוטין שביד אסורין
והיכא דקא בעי מידמא בישראל בקידה אסיר עד דמלא ליה
דאם שמואל אין הכשר יוצא מיד דמו עד דמולחו יפה יפר
ומדיוח יפר יפה

ברם צריך

מולייתא מי צריך למימלחיה לכשרא דשרי
ביה אי לא מי אמרינן כיון דקאי בגוה
כקדירה דמי ואסיר או דילמא כבולעא כך פולטא תש
דאם רבא האי מולייתא שריא אל אביי והא קא בלעא דמא
אם ליה כבולעא כך פולטא לימא מסייע ליה לרבא דאמר
נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו מאי טעמא לא משום
דאמרינן כבולעא כך פולטא לא שני התם כיון דאיכא בית
שחיטה דמחלחל מידב דאיב תש הלב קורעו ומוציא את
דמו לא קרעו קורעו לאחור בישורו ומותר מאי טעמא לאו
משום דאמר' כבולעו כך פולטו שאני לב דשיעי איניוהא רבא
סבא טפל ליה כר אווהא לרב ואמ' ליה אי מעלי טפליי הב לי
דאיכול התם כסמירא דמיפדרא והא רבא איקלע לבי רש
גליתא וטפל ליה כר אווהא ואכור אי לאו דחיותה דוג כי וזא
חיותה לא אכלי מניה ואי אמרת כבולעו כך פולטא מה לי זג
זמה לי לא זג בחיותה דמיקדרא הלכך סמירא בין אסמיק
זבין לא אסמיק שרי חיותה זג שרי לא זג אסיר שאר קימחי
אסמיק אסיר לא אסמיק שרי והא מולייתא מאן דאסר אפילו
פומה לתחת ומן דשרי אפילו פומה לעיל והילכתא מולייתא
שריא ואפילו פומה לעיל והני מילי בשרא אבל כבדא לא
דהא אמר מר מישפר כבדא עילוי בשרא אסור אי עבד עבד
אכל לכתחילה לא וכן הלכתא

ויקרא

שאלתא

דאסר להון לרביית ישראל למיכל
ספא איסורא היכי דמי כנון חתיכת
חלב וחתיכת שומן דאי ערבו בהרדי
ולא ידעו הידא דחלב הידא דשומן אינמי חתיכה אח ספא חלב
הוא ספא שומן הוא ואשכחנן דאחמר קבה בספא טפי מן ודאי
דאיילו ודאי אכל חלב בשוגג מביא קרבן חטאת אפילו בת
דנקא ואילו שגג ואכל ספא מביא אשם ככסף שקלים אוזמר
דחמנא בספא כי היכי דניבדלו מניה שנאם ונפש כי תחטא
ועשתה אחת מכל מצות אשר לא תעשה ולא ידע ואשם
נקשא עונבו וחביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן

וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו
ואילו היכא דשגג ומספקא ליה אי שהא כשיעור דמשרפא אי
לא אסורא דתניא זה מעשה היה ואמר כל ספא בשחיטת
טריפרי ואילו מאן דאבד ליה גדיא או תרגולא ואול
ואשכחנן בביתיה דישרא שרו מאיטעמא זיל בחר רובא
ורוב מצויין אצל שחיטת מומחין הן ודאי אשכחנן דשחיט
ושדו באשפרי כיון דמנכלא אמר' האי איטרופי איטרופ
ושדננו לכלבי דתניא הרי שאכדה גריו או תרגולתו ומצאן
שחוטין רבי יהודה אומר ורבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי
מתיר אמר רבי נראי דבריו של רבי יהודה כשמצאן באשפרי
ודבריו של רבי חנינא כשמצאן בבית ואי אישתכח בדוכתא
דמטנפא ולא מטנפא בפלוגתא ורבי יהודה ורבי חנינא בנו
של רבי יוסי הגלילי ואם דבמי התירו משום שחיטת כורבי
חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי ואילו מכתא דאית כיר תשע
חניות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נכילתא ואול
וחן מחדא מניה ולא ידע אי מן הנך דהיתירא אי מן ההיא
דאיסורא זבן אסיר ולא אזלינן בחר רובא כיון דקבעי איסורא
כל הקבוע כמחצה על מחצה דמי ודאי אית' עורב בישרא
ושדאם ולא ידע אי מן הנחו דהיתירא אי מההיא דאיסורא
וזמשיכ לה ישראל ולא דוכתא דקבעי איסורא הוא אמרינן כל
דפריש מרובה פריש ושרי כדתנן תשע חניות כולן מוכרות
בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נכילתא ולקח מאחד מהן ואינו
ידע אי מן הנך דהיתירא אי מההיא דאיסורא אסיר ונכמץ
הלך אחר הרוב ואילו חיותה דדרסה רובא או אריא אסורא
ואי לא ידע אי מטא אי לא מטא דהוא ליה ספא דרוסא
בזכר אסיר כל שנים עשר הורש ובנקבה עד שתלד ואי איערב
ספא דרגסה אפילו בריבוא כולן אסורות ודאי איכד מניהון
רובה לחדא דוכתא ומיעוטא לחדא דוכתא אמרינן איסורא
בהך רובא איתיה והנך מיעוטא שריין ודאי מישקל חוטרא
ובדרינן לא גזירה ודילמא אתי למישקל מקבוע איסורא
ומיכל כדתנן כל הזבחים שנתקעו בחטאות חממות או בשור
חנקל אפילו אחת בריבוא ימותו כולן וקשיא לן ליקשניה
ולגינידי וכל דפריש מרובה פריש ואמר רבא גזירה דילכא
אתיה למישקל מקבוע ואקרוי ואילו היכא דאיכא שתי חנוני
אחת מוכרת בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נכילה והא קיימא
בהך ניסא דמא והא קיימא בהך ניסא דמתא ואשתכח בשר
ולא ידע אי מן רבא אי מן הכא ודאי ליכא רובא זיל בחר קרוב
דרחמנא אסר זיל בחר קרוב שנאמר חיותה העיר הקרובה
אל החלל

ברם צריך

אילו הכא דאיכא רובה דהיתירא בחר דוכתא
ומיעוטא דאיסורא בחרא דוכתא ואשתכח
בדוכתא דמקרבנה לההוא דוכתא דאיסורא בחר רובא אזלינן
דשרי או דילמא בחר קרוב אזלינן אינה רובה דאיסורא
ומיעוטא דהיתירא ואשתכח בבקום קרוב דהיתירא בחר רובא
אזלינן ואסור או דילמא בחר קרוב אזלינן ושרי או דילכא
קרוב וקרוב כי הדדי ניבחו והוא ספיקא ואסיר תש דתני
רבי חנינא רוב וקרוב הלך אחר הרוב ואע"ג דרובא דאורייתא
וקרוב דאורייתא סברא הוא דרובא שכח יותר מקרוב וכי כתי'
והיתיר העיר הקרובה אל החלל בששתיהן שוות אבל היכא
דחדא רובא היא אע"ג דהך קרובה בחר רובא אזלינן וכי תימא
אי הכי בששתיהן שוות נמי ניזיל בחר רובה דעלמא ונימא חד
מעלמא קטלירא הלא לחייבו לא הני ולא הני אי אישתכח
בדוכתא דשכיח דאזלי ואתו בני רשות הרבים הכינמי דלא
לחייבתי

כתובו או לא, מי אמר דברי שכיב מרע ככתובין וכספורין דמו, הוא לענין מתנה שלא תטרף דעתו עליו אבל הלוואתו לאו ככתובין וכספורין דמו, אורילמא לא פליגי רבנן, תש, דבעי רבא שכיב מרע שהודה מהו, צריך לומר אתם עדיי, וצריך לומר כתובין וחתובין או לא, בטר דבעייא הדר פשטא, אין צריך לומר אתם עדיי מאי טעמא אין אדם משניה בשעת מיתתו ואין צריך לומר כתובין, מאי טעמא דברי שכיב מרע ככתובין וכספורין דמו וכשכונות דרייני דמו וכן הילכתא.

ויקרא

סט שאלתא

דאילו מאן דידע בסהדותא דחבריה מחייב למיל ואסהורי ליה, ואי לא מסהיר ליה קאים באיסורא, שנאמר ונפש כי תחטא ושבעה קול אלה נזמ', ואע"ג דהאי קרא בחיובא דאשבעיה ולא מסהיר ליה הני מילי כי כתיבה שבועה לאיחויבי עליה קרבן שבועה אבל למיקם באיסורא, כי לא מסהיר נמי קאים באיסורא דכתיב נפש כי תחטא, והדר ושבעה קול אלה אלמא כי לא שמע שבועה נמי קאים בחטא, ותניא מניין שאם אתה יודע לו ערו שאין אתה רשאי לשתוק עליו תל ולא תעמוד על דם רעך, והיכא דאסהיר בבי דינא, והדר כיה בתוך כדי שכוה מצי הדר לאחר כדי דיבורא לא דאם דרמנא אס לא גייד ונשא עונו, כיון שלא הגיד לא גייד וממילא כיון שלא הגיד שוב אינו חוזר ומגיד, ולא שנא היכא דחזא ממון ולא ידעיה, ולא שנא היכא דידע ביה ולא חזא בר עדות הוא, דכתיב או ראה או ידע, ראייה בלא ידיעה היכי דמי דאם ליה מנה מניתי לך כפני פלוני ופלוני, ואם ליה האיד לא מניתי לי אע"ג דעדים לא ידעי, אי מתנה יהיב ליה אי אסוקי הוה מסיק ביה ופרעיה, כיון דהוא קא אמר ליה לא מניתי לו ועדים ראודמנא ליה עדותן עדות, ידיעה בלא ראייה היכי דמי דאמר ליה הודיתר לי כפני פלוני ופלוני, ואם ליה לא אע"ג דעדים מחזא לא חזו כיון דאודי קמיייהו והשתא דאם לא הודיתר לך עדותן עדות, אמר רב יהודה אמר רב וצריך שיאמר אתם עדיי נבי הוראתא דאי לא אמר אתם עדיי מצי אמר ליה משטה אני כך והני מילי דקא טעין הוא אכל אכל לא טענינן ליה אם אביי לא שנו לא דאם ליה משטה אני כך אבל אם לא היו דברים מעולם מוזהק כפרן, אם ליה רב פפא כריה רב אחא בר אדא הכי אמרינן משמיה דרבא כל מילי דכריאל דכיר איניש, ולא שנא כי אם לחו לוחה אתם עדיי ולא שנא כי אמר לחו מלוה ושתיק לוחה כי הוה דאטמן סהדי בכלילתא אמר ליה מנה לי בידך אמר ליה הין, אם ליה עירי ושכיבי ליהוה עירך סהדי, אמר ליה לא, ואם רב כהנא הא קא אמר ליה לא, דאם רכינא ואיתם רב פפא שמע מינה הוא דאמר רבנן צריך שיאמר אתם עדיי לא שנא כי אמר לוה ולא שנא כי אמר מלוה ושתיק לוחה מרדקא אמר ליה קא אמר ליה לא הא אישתיק הכי נמי ואי בעי כתיבא מהבהו סהדי, אע"ג דאם לחו אתם עדיי אם כתובין וחתובין והכר לפלוני כותב, ואי לא לא כותבין מאי טעמא דלא, ניהא ליה ללוה דליפוק שטרא עליה דלית לו גיכסיה, ואי קנו מיניה כתבין מאי טעמא כתם קנין לכתובה עומד, והיכא דאוריב בבי דינא כתבין מאי טעמא מילי דבי דינא לכתובה קיימין, ואי לא בבי דינא אורי ואמר לחוהו עלי דיניב ולא כלום הוא, ואי הוה בקרקע כותבין במטלטלי, אע"ג דאיתנהו בעינייהו לא כתבי, ולא בקרקע דמי דמסרי גוביתא.

ברם צריך

שכיב מרע שהודיר מי צריך שיאמר המלוה אתם עדיי או לא, שלא כפני מלוה לא קא איבעיא לן, דאדם עשוי שלא להשביע את בניו אלא כי קא מיבעיא לן דשעין מלוה ומורה ללוה מי אמר אדם משניה בשעת מיתה, ואי אמר אתם עדיי אין, ואי לא לא, או דילמא אדם משניה בשעת מיתה, צריך שיאמר

ברם צריך

אילו היכא דאמר שלא אוכל היום מהו בשתיית, או אומר שבועה שלא אוכל אמין אחד לא תכע לי כיון דשרי בשאר מינין בשתיית נמי שרי, אלא כי קא מיבעיא לן דאמר שבועה שלא אוכל סתמא דאיתסר ליה בכל מיני אכילה שתייתו מילא אוכל אוכל או לא, תש, דאוריב בבי דינא אמר שמואל שבועה שלא אוכל ושתה חייב, אי בעית אימא קרא איבעית אימא סברא, איבעית אימא קרא, דאמר ריש לקיש מניין לשתיה שהיא בכלל אכילה שנאמר ואכלת לפניי אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצחקך, תירוש חמרא הוא וקאמר ואכלת, שמע מינה שתייה בכלל אכילה הוא, איבעית תימ' סברא דכר בעי איניש למימר לחבריה איתניכול ונשתתא אמר ליה תא גייד ניכול ואוליין ואכלין ושתין ומאיר דקרא, סברא למה לימה הוא דתימא אע"ג דמדאורייתא שתייה בכלל אכילה בנדרים הויא אחר לשון בני אדם ולא קרו איניש הכי, במשע לן רקרו

קקרו אמטור, הכי קא מסייענין וקא פרכינן עלה דשבעור,
וכן הלכתא.

ויקרא

שאלתא

דאסר לחן לרביית ישראל, למיגול
חד מן הכריה והכיבא דגול מן הכריה
ואיתנים, אינמי בעלי חיים ומתו כי
אורחיהו ברשותיה דגולן קיימל לעניין אונסין ומיחייב לשלומי
והני מילי, דאנכחי אנכוחי, אינמי משכיר ואפיק מרשותיה
דמריה אבל היה משכנו ויוצא ומת ברשות הכעלים פטור כדתנן
היה כושכו ויוצא ומת ברשות הכעלים פטור, הגביה או הוציא
מרשות הכעלים וקמ חייב, והכיבא דאפקיד פקדון לחכרית
וכפריה כיון דברשותיה מחית אע"ג דלא שני ביה קנייה דאמר
רב ששת הכופר בפקדון בקרא גזול וחייב באונסין והני מילי
דאיתיה וקא כפר ליה אבל אכ"ר ליה וסבר איכפריה ואידחירי
מיניו עד דאזילנא ושרתנא בתריה ואשכנחא ליה לא מיחייב
באונסין, והכיבא דאיתיה לגזילה בעיניה ואייקיר וזיל ברשותיה
דמריה קאמי וחדר למריה, ודאי שנייה כגון שגול עצים ועשאן
כלים צמר ועשאן כגדים קנייה בשינוי מעשר ומשלם דמי
עצים ודמי צמר בעלמא, דאמר רב חסדא, ארי יוחנן מגיין לשינוי
שהוא קניה, שנ' והשיב את הגזילה שאין תל' אשר גזל מה תל'
אשר גזל יחזיר כעין שגול, והכיבא דרבב כמי טלה ונעשה איל,
ענל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו, טבח וככר שלו, הוא
טבח ושלו הוא, מכר.

ברם צריך

אילו הכא דגול מיד מחכרית ובעידנא
דגזילה הוה זול, ובעידנא דאכליה או
דמית אייקר בדמיה ואישתנוי לא אישתני כי משלם דמי
כשעת גזלה משלם, או דילמא כשעת אכיל משלם מי אמרינן
כיון דכשעת גזילה איחייב ביה הלכך כשעת גזלה משלם או
דלמא כיון דכשעת מיתה וכשעת אכילה כי מהדר לבעלים
הוה כמאן דגזל ליה כההיא טעמא דמי וכי ההיא טעמא
משלם הכיבא דהוה יקיר מעיקרא וזל כשעת אכילה
וכשעת מיתה לא תבעי לך דוראי כדמעיקרא משלם מיד
דהוה אגזל חמץ ועבר עליו הפסח ודאי איתיה כהדר
ליה כענייניה ואי לא מיחייב לשלומי דמי כדמעיקרא
מאי טעמא כיון דמשעת גזילה אי חייב ביה בתשלומי גזל,
השתא כמאי מיפטר השכב לא עבר אחיובה דמעיקרא קא
משלם הילכך כדמעיקרא משלם כי תבעי לך דהוה גזל,
ואייקיר מאי, תש, דאמר רב, האי מאן דגזל הביתא
דחמרא מחכרית מעיקרא הוה שוה וזא וזלכסף שויה ארכעה
זווי תכרה או שתיהו משלם ארכעה זווי מאי טעמא כיון דאי לא
תכרה ולא שתיהו הוה הדרת למריה אישתתב כמין דקא
גזל ליה השתא, ודאי אי תכרה ממילא משלם וזא השתא
לא קא עביד מעשרא אמאי קא מחייב ליה מדאגזילה קמא
וגזילה קמא וזא הוה שויה וכן הילכתא.

ויקרא

שאלתא

דאילו מאן דאפקיד
חכרית פקדון נכיר
אינמי גזילה וכפר
ליה ואישתבע ליה וחדר מויד לה מיחייב לשלומי קרן וחומש

לבעלים ואשפ לנבי מזבח, שנאמר נפש כי תחטא ומעל
מעל כיו' וגו', מאי תשובת יד אמר רב חסדא כגון שיחד
לו כלי להלוותו, עושק כגון שיחד לו כלי לעושקו ועד דמטי
מבונא לידי דגזול לא הווייה השכר, כדתנן הגזול את הביר
שור פרוטה ונשבע לו יולכנו אחריו אפילו לסוי והינין כר
מני מתנינן, לא רבי שרפון ולא רבי עקיבא דאי רבי שרפון
אף על גב דאישתבע מניה גזילה ביניהו ומסתלק, אי רבי
עקיבא אף על גב דלא אישתבע אמר עד שישלם גזילה לכל
אחד ואחר, דתנן גזל לאחד בחמשה ואינו יודע איזה מהם
גזל מניה גזלה ביניהם ומסתלק דברי רבי שרפון, רבי עקיבא
אומר לא זו דרך מוציאה מיד עבירה עד שישלם גזילה לכל
אחד ואחר, ומסינין לעולם רבי שרפון הוא ומודה, רבי שרפון
הויבא דאישתבע דכתב לאשר הוא לו יתנונו כיום אשמתו
והא בלא שכועה נמי כל הודאא אדוני, כויד רבי שרפון דדא
תנן מודר רבי שרפון באומר לשנים כנס גזלתי כנר, ואינו
יודע אי זה הוא מכס או אביו של אחד מכס הפקיד אצלי מנה
ואינו יודע אי זה הוא שנתן לזה מנה ולזה מנה, שהוה מפי
עצמו, אלא אמר רבא שאני כהנינן הואיל וידע כמאן דגזל
והדר גזילה למריה וטעמא אמטור דנשבע דבענן לאשר הוא
לו יתנונו כיום אשמתו הא לאו הכי כמאן דאמר ליה יחזיר לו
בידך דמי, ואימא לך רבי עקיבא נמי הויבא דידע כמאן דגזל
דהדר למריה מודה ולא יתן לאבנו ולא לשלוחו אבל נתן
הוא לשלוח כד, כרתניא אמר רבי אלעזר בר עזוק תקנה
נדולה תיקנו שאם הית' יציאה יתירה על הקרן מביא קרן וחומש
כבד ומביא אשמו ומתכפר ליה מאי טעמא משום תקנת שבים
אכל יציאה אין יתירה על הקרן כי יחייב לשלוח כד לא מיפטר,
אלא יולכנו הוא בעצמו, ודאי שמענינו גזל דיהבנן לשלוח
ושדר למשקלניהו ומטו לידיה דשליח קמו ליה ברשותיה,
אינמי שוייה גזל שליח כד לאיתוי מגולן כי מטו לידיה
דשליח קמו ליה ברשותיה דלכיה שוי שלוח כד שליח ולא שוי
אינמי אחרניא.

ברם צריך

אילו היכא דשוי שליח בעדים, ואמר
ליה זיל איתיה לי מגולן אינמי זיל איתיה
לי להלוותי מיד ליה, כי בטי ההיא גזילה והלוואה לידי שליח
כמאן דמטי לידיה וידיה דמי לא, אינמי כתב ליה דיסקא
דשדר ליה ביד פלמי ואחתים סהרי עליה מאי אמרי להכי
שוי שליח בעדים ולהכי אחתים סהרי אדריסקא דלהו סהרי
עליה דכד מטי לידי שליח קמו להו ברשות שליח ואיפטר ליה
האיך מאונסא, או דילמא כיון דלא קביל עליה אונסא אונסא
ברשות לווה דהוה והאי דחתים עדים מאי קאמר ליה, הכי קאמר
אי פלגין מאונסא האי אינמי אינמי דקא כנסר להו שפיר ולא
קא מפסיד להו קאמר, מפלג פליגו כח שמואל ורבי יוחנן
כהא מילתא דאמר רבי יהודה אף שמואל אין משלחן מעות
בריוקני ואפילו עדים חתומים עליה, ורבי יוחנן אמר אם עדים
חתומים עליו משלחן הילכתא מאי, תש, ורבי אבא
הוה מטיק זוויבי רבי יוסף בר חמא אמר ליה לרב ספרא כהדי
דאיתיה איתנין לי כי אתא אמר ליה רבא בריה מי כתב לך
התקבלתי דאונסא ברשותיה הדר אמר ליה אי כתב לך נמי
התקבלתי לא והינין לך דילמא אדאמית ואזלת שכיב, רבי
אבא ונפלו זווי קמי יתמי והתקבלתי ידיה ולא כלום הוא
לי אלא לקנינן לך אגב ארעא דלהו זווי ידיך וכתוב לך
אנת התקבלתי אלמא הילכתא כותיה דשמואל
וכן הילכתא.

פרשה

פרשה צו את אהרן

שאלתא

דמחייבין דבית ישראל לאפרושי
חלתא מאנא דלישא / שנאבר
ראשית עיסותיכם חלה תריבו
תרומותיכם / ומיבעי ליה לברוכי ברוך אתה קידשנו במצותי
וציונו על התרומה / והדר ליכא תחיו חלה דאמר רב יהודה
אמר שמואל כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן חוץ
מן הטבילה והני חמשה מיני חייבין בחלה / כדתנן החשים
והשקורים והכוסמים ושיכולת שועל והשיפון הרי אלו חייבין
בחלה / מנהני מילי אמר ריש לקיש אתיא לחם לחם כתיב
הכא והיה באכלכם מלחם הארץ / וכתבי התם מצות לחם עוני
וכן נמי לענין איתסורי בחדש לא מיתסרי / לא חמשת המינין
מאי טעמא דתניא אתיא לחם לחם כדאמרין ולקצור נמי
לפני הפסח בבקשים דהוי להביא עומר מיניה לא אסיר למקצר
אלא חמשת המינין מאי טעמא דכתבי ראשית קצירכם כתיב
ואתיא ראשית ראשית מחלה וחלה / וליפנין ממצה / ומצח גופר
בגלן אמר ריש לקיש וכן תנא דבי רבי ישמעאל / וכן תנא דבי
רבי אליעזר בן יעקב אמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת ימ'
תאכל עליו מצות דברים שהן כאין לירי חמץ יוצא בהן ידי
חובתו כפסח במצה יצאו אורז ודוחן שאין באין לידי חיובן לא
לידי סירחון / ואף על גב דפליגי רבי יוחנן בן גורי דאמר אורז
מין דגן הוה / וחיבין על חימוצו כרת / ואזים יוצא בהן ידי
חובתו כפסח / ודלכתא כרבנן ולא מיבעיא לענין מצה / דרבי
יוחנן היה ליה לקולא / ועוד סתם תנא כרבנן / דתנן אלו דברים
שאים יוצא ידי חובתו כפסח החטין והשקורים והכוסמים
ושיכולת שועל ושיפון / ברמי ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו
וכמעשר שני והקדש שנפדו / הנהנים בחלה וזבת רומה / אבל
לא בטבל ולא כמעשר ראשון ולא גיטלה תרומתו / ולא
במעשר שני והקדש שלא נפדו / חלות תורה ודקוקי בדר עשאן
לעצמו אינו יוצא בהן למכור בשוק יוצא בהן / לא אפילו לענין
חמץ / ולא סתם לן תנא כרבנן / וכי עבדינן כרבי יוחנן בן גורי
דהוה ליה להוסיף לא חישינן ליה / דתנן רבי יוסי אומר אעפ'
שטבל בחזרת מצוה להביא לפניו מצה וחזרת חרוסת ושני
תבשילין / ואמרי מאי שני תבשילין אמר רב הונא סילקא וארחא
אמר רב אשי שם לית דחש ליה לר' יוחנן בן גורי וכמה הוי שיעור
עיסה דמחייב לאפרושי חלה מנהיגה / כדתנן חמשת רביעין קמח
ועוד חייבין בחלה הן סוכן ומורסן כי פתייך בחייתו / אבל
החזיר סוכן ומורסן לתוכן לא מאי טעמא / כיון דפריש לאו דרך
עוני הוא / לאיתויי עירוביה מרישא / מדאורייתא בגלן דתניא
ראשית עיסותיכם כדי עיסותיכם / וכמרי עיסותיכם / דכתיב
והעומר עשירית האיפה הוא / מיכאן אמרו שבעה רביעין קמח
ועוד חייבין בחלה שהן ששה של ירושלמית / שהן חמשה של
ציפורי / דתניא חמשת רביעין קמח חייבין בחלה / רבי יוסי
אומר חמשה ועוד חייבין בחלה / ורבנן כיון דמשהו הוא לא
יהבו ביה רבנן שיעורא / וכמה ועוד / קמ מביבית / כמרי הוי
עשרים וארבעה / ביעי ושלשת רביעין תמיסרי / ביעי דהוה
ארבעה ותרת / ועוד ביעתא וחומשא דהוה כולו ארבעין ותלת
ביעין וחומשא דביעתא /

ברם צריך
אילו היכא דלש פלגו שיעורא ואפינת
ונסחינן נשינן לסלא חזא / מי

מצטרפין בלחמיהו אי לא / מי אמרינן ראשית עירובותיכם אמר
רחמנא / וכיון דכעידנא דלישה לא כיהיבי לא מצטרפי / או
דילמא כיון דכתיב נמי והיה באכלכם מלחם הארץ וגו' / אעפ'
דליכא בעידן לישא ואיכא בעידן דהוי לחם מצטרף והכי קאמ'
קרא אי בעידן לישא אי בעידן לחם / מיהל פליגורבי אליעזר
ורבנן כהא מילתא / דרבנן אמרי בתר לישא אזלינן / ור' אליעזר
אומר אף בתר לחם / ורבי יהושע קאט בשיטת רבי אליעזר
דאזיל בתר לחם נמי כי הוא פליג עליה דאזיל רבי אליעזר אומ'
אעפ' דלא איצטרף בתנור מצטרף בסל קא גמרא מילתא דלהם /
ורבי יהושע אומר אי איכא טעורא בתנור תנור מצרפא / לא
לא / מאי טעמא בתנור קא גמרא והוי לחם / רבן שמעון בן
גמליאל סבירא ליה כרבי אליעזר דאמר בסל / מי חזא אי
איכא ככרות נושכות זו את זו מצטרפין / קא סבר לחם דומיא
דעיסה הילכתא כמאן סבירא לן / תש / דאמר רבא קמא
מגלונאח לפיסתא וכן לחלה / והוא אנתנן חמשת רביעין
קמח / ועוד חייבין בחלה קמא מגלונאח היינו חמשת רביעין
ועוד דציפורי / אמר רב יוסף הני נשי דידן הוהו למיפא קפיוא
בפיסא אמר ליה אביי הומיא דאתי לקולא / הוא דקא
מפקעת ליה מחלתי / אמר ליה דעבדן כרבי אליעזר דתנן רבי
אליעזר אומר חרוה בת חמה ונותן לסל / הסל מצטרף לחלה /
ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכתי כרבי אליעזר / אבר ליה /
והא אמר רבי יהושע בן לוי לא סנו אלא ככרות של בגל
שנשכות זו את זו / אבל בעינן לא / אמר ליה והא איתבר עלח
אמר רבי יוחנן אפילו בעינן /

פסח

שאלתא

דמחייבין דבית ישראל לבעורי
חמירא מארביסר בניסן / שני'
שבעת ימים מצות חמירא אד

ביום הראשון / מאי ראשון אילימא ראשון דחג / והא כתיב
שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם / אלא ראשון ודקמיו חג
והיינו ארביסר כדכתי' בראשון בארבעה עשר יום להודש ואימא
באורתא כיועיל ארביסר / ביום כתיב ואימא מצרעא / אך
הלך / דהוה ליה מתחילת שבע / ועבדו רבנן הרחקה דליבער
מתחילת שש / דלא ליגע באיסורא דאורייתא כדתנן רבי מאיר
אומר אוכלין כל חמץ ושורפין בתחילת שש מאי טעמא חמץ
בשבע לא מיהלפא / שבחמץ חמה במזרח וכשבע חבה כמערב /
בשש בקריתא קאי / אי שריית ליה למיכל בשש אתי נמי
למיכל בשבע ולא כמעבר ליה ואמר אכתי שש אינן / ורבי יהודה
אומר אוכלין כל ארבעה ותולין כל חמץ ושורפין בתחילת שש /
מאי טעמא גזירה משום יום המעון / דאי שריית ליה למיכל
בחמץ זמנין דאתיא שבע ואמר אכתי חמץ אינן / באכילת
אחמור רבנן בהנאה לא אחמור רבנן / שש אין חמץ לא / וכי
תמיא משום יום המעון ארבעה נמי גזור / אמר רב פפא
ארבעה זמן סעודה לכל חזא / אמר רב נחמן אמר רב הלכר
כרבי יהודה ואעפ' דחמץ לא מיתסר אלא בארבעה שעי דימא
דארביסר מבידק ביתא מאורתא ברכין / כדתנן אור לארבעה
עשר בודקין את החמץ לאור הנר מאי טעמא / אמר רב נחמן
בר יצחק בשעת שבי אדם מצוין בביתו / ואור הנר יפד
לכדיקה / וכדיעיל למיבדק מחייב לברוכי / ב' אשר קדשנו
במצותנו וציונו על ביעור חמץ / וכתר דביק לימא חכי כל
סבירא

כחמץ / כרתנן שאור ישרף / והאכלו פטור / סידוק ישרף
והאכלו הייב כרת / איזהו שאור כקרינו חגבים / סידוק כל
שנתערבו כדקדוק זה בזה דברי ר' יהודה וחכמים אומרי ור
זה האוכלו חייב כרת ואי זהו שאור כל שהכספו פניו כאדם
שעמדו שערתו ומאן חכמים רבי מאיר דתניא אי זהו שאור כל
שהכספו פניו כאדם שעמדו שערתו / סידוק כקרינו חגבים
דברי רבי מאיר / ושאור דרבי מאיר לרבי יהודה אסור באכילת
ומותר בהנאה / דתניא שאור ישרף ונותנו לפניו כלבו / והאכלו
בארבעים דברי רבי מאיר הא גופה קשיא אמר שאור ישרף
אלמא אסור בהנאה ונותנו לפני כלבו / אלמא מותר בהנאה
אלא שאור ישרף דרבי מאיר לרבי מאיר / ודברי יהודה לרבי
יהודה ונותנו לפני כלבו דרבי מאיר לרבי יהודה / והאכלו
בארבעים אתאן לרבי מאיר /

ברם צריך

הלכה כרבי מאיר דאמר כיון שהכספן
פניו כאדם שעמדו שערתו אסור אפי'
בהנאה או דילמא הלכה כרבי יהודה דאמר כקרינו חגבים הוא
דאסור בהנאה אבל הכספן פניו כאדם שעמדו שערתו אסור
באכילה ומותר בהנאה / תש' דאמר רבי חייא בר אבא אר
יוחנן ראה רבי דבריו של ר' מאיר באותו ואת בנו ושנאו בלשון
חכמים / האנמי מדתני לרבי מאיר בלשון חכמים במתניתין
שמע מינה אסתברא ליה וכותיה והורר ליה ככתמא ואעג
דתניא בברייתא לרבי יהודה בלשון חכמים סתמא דמתניתין
עריף וכן הילכתא /

פסח

עו שאילתא

דמחייבין דכית ישראל למיכל
מצה ומרור באורחא דארביסר
דניסן נגזי המיסר דכתיב על
מצות ומרורים יאכלוהו / בזמן דכית המקדש קיים הוור
אכלין פסח מצה ומרור קשתא אכלין מצה ומרור / דאמר
רבא מצה בזמן הזה דאורייתא ומרור דרבנן / ומאי שנא מרור
דרבנן / דכתיב על מצות ומרורים יאכלוהו / בזמן פסחא אין
שלא בזמן פסח לא / איחייא אפילו מצה נמי / מצה הדר
אזדורא קרא / דכתי' בערב תאכלו מצות / תניא נמי הכי ששת
מימי מצות תאכלו וביום השביעי עצרת מר שביעי רשות אף
ששה רשות / מאי טעמא היה דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל /
זכר דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לא ללמד על עצמו
יצא / אלא ללמד על הכלל כולו ויצא / יכול אף לילה הראשונה
רשות תל על מצות ומרורים יאכלוהו / אין לי אלא בזמן שבות
המקדש קיים בזמן הזה מניין תל בערב תאכלו מצות / והכתוב
קצקו חובה לרורות ולא נפיק ידי חובתיה אלא במצור דמינשר
לה מחיימוין לשום מצה מכי נפלין מיא עליה / והיכא דאמטינהו
לחשי גוי או חרש שטות וקטן דלא בני שימור נינהו אינן לשרר
לעיסור גוי חרש שטות וקטן אעג דאפינהו ישראל בר דיעור
ועידי לה שימור בשעת אפייה לא נפיק ידי חובתיה / ואי לית
ליירא למיכל כוליה סעודתא מהאיך דמנשר אכיל ברישא
מהאיך דלא מינשרא וזהר אכיל כזית מהאי דמנשר ומכרך
אמרור ואכיל וזהר אכיל מצור ומרור בהדי הדי ונפיק יד
חובתיה ולא נפיק ידי חובתיה אלא במצה של חמשת המינין /
כדתנן ואלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחישים
ובשעורים ובכוסמין ובשיבולת שועל ובשיפון / ואי לית ליירא
למיכל כוליה סעודתיה מחמשת המינין מהור ומיית כשני
ותים /

ח וירא דאיכא ברשותי כביתא הדין ולא חזיתיה ולא ידענא
כיה ליכטיל מרשותי והיא כעפרא דארעא / מאי טעמא דילמא
איכא גלוסקא ויפייה ודעתיה עליה / ואי לא מיכטיל ליה קאי
באיסורא / כדתנן ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו
ולאכול סעודת אהרן כבית חמו ונזכר שיש לו חכץ נביתו
אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו יהזור ואם לאו יבטל
בלבו / מאי טעמא פסח ומילה דאורייתא / ביעור חכץ דרבנן /
דאי מדאורייתא כביטול סני לירא / ומאי טעמא אמרו לא סני
ליה כביטול דילמא מיטתלי ואכיל ליה ואתי לידי איסורא /
קתני למול את בנו / מכרי כסה דלא סתלי לא מצי שחיש לירא
פיסחיה / תיפוק לי משום פיסחיה / איבעית אימא בזמן הזה
דליכא פסח / ואיבעית אימא כדאמר ר' יהושע כייבין ליה עייניה
דלאי בר מילה הוא דרשחיה לפיסחיה וחסתא ניה ליה / להציל
מן הגוי / ומן הנהר ומן חרליקה וכן הפסולת יבטל בלבו משום
פסח כפשות דרילמא עדי דאזיל ואתי הויא סכנה / אמר רבנן
יבטל בלבו ולשכות שכיתת הרשות דלאו מצוה הוא אלא
הנארה דנפשיה בעלמא הוא יחזור מר והני מילי כי מבטיל
מיקמי איסורא / אבל בתר איסורא לאו ברשותיה קאי / ולא מצי
מבטיל / דאך אלעזר משום רבי יושמעל שני דברי אינן ברשותו
של אדם ועשאן הכתוב כאילו הן ברשותו / ואלו הן בור ברשות
הרבים וחמץ משש שעות ולמעלה / אלא הדר ובער דלא
מיפגר מפסח דכתיב לא תשחט על חמץ דם זבחי / וכדרי
יוחנן דאמר אעג שאין עמו בעורה /

ברם צריך

אלו היכא דניזכר בשש שעות דרבנן
מאי כיון דמדאורייתא ברשותיה קאי
מצי מבטיל ולא הדר / או דילמא כיון דאסורו רבנן לא
ברשותיה קאי ולא מצי מבטיל / תש' דאמר רב נדל / אמר
רבי חייא בר יוסף אמר רב המקדש משש שעות ולמעלה אפילו
בחישי קורדנתיא אין חוששין לקידושין / ומאי שנא חישי
קורדנתיא אעג דשרירין / דאיכא למימר לא עיילן כהו מיא
אתין לאיחלוףי בדלא חמאי ואימא אלימא בתר ש איסורי
הנאה דאורייתא הוא / אלא פשיטא כש גופא / אלמא אפילו
במקום קידושין שוויה כדלאו דיריה הוא / ולא מצי מיכטיל /
וכן הילכתא /

פסח

עו שאילתא

דאסור להן לדבית
ישראל למיכל חמירא
ביום דפיסחא ומאן
דאכיל חמירא ביוםא דפסחא קאי בכרת / שנאמר כי כל
אוכל מחמץ ונכרתה / וכי חיכי דאסור באכילה הכי נמי אסור
בהנאה / דאמר ר' חזקיה מניין לחמץ בפסח שאסור בהנאה /
שנאמר לא יאכל חמץ לא יהיה בו היתר אכילה וחמץ של
בכרי שעבר עליו הפסח מותר לישראל בהנאה ושל ישרא
אסור / ושל גוי ושעבר עליו הפסח אפילו באכילה נמי שרי
והאי דקתני בהנאה משום דישאל כי הא דאמר רבא כד הוינן
בי רב נחמן כי הוו נפקין שבעתי יומי דפסחא הוה אמר לן איתנו
ליחמירא דכתי' חילא ולא מיכעיא חמץ גמור דאסור / לא אפי'
שאור נמי אסור / ובצק החרש דליכא למיקס עליו והיא הוור
ליה שאור אי לא / אם יש שם כיוצא בו שהחמץ אסור אם אין
שם כיוצא בו שהחמץ מאי / אר אכחו אמ' ריש לקיש כדי שילך
אדם ממנו גמור לשכרית מיל / ושאור גמי אסור בהנאה

כמורא שמים / מיתני עס הכל אדם מיכב ואפילו תלמיד
בפני רבו / התם בשוליים דנגרי אעג דכל יומא עבד ליה
יקרא / מהוא דתימא ההלכה כי דלאו אורחיה קא בשבעין /
ושמש דקאים לפני בעל הבית / אינבי דקאים קמי בני הכורה
צריך הסיבה / דא' יהוש' בן לוי השמש שאכל כזית מצה בהכבד
יצא / שם צריך הסיבה / והיכא דאיכא זקן או חולד ולא
בצי אכיל מצה ביבשותא תרולה דחזוי פתיתא ואכיל ליה
כי לא איתתחב ונפיק ידי חובתיה / ואי אייתי לחמא ודמיית
בקוריה וכשלה נפקא מתורת לחם / ולא נפיק ידי חובתיה /
דתניא יוצאין ברקיק השרוי ובמכושל שלא נימוח בדבר רבי
מאיר / רבי יוסי אומר יוצאין ברקיק השרוי ולא במכושל / אעפ
שלא נימוח וריפתא דאפייה ולא בשיל כאורחיה דכי בצעיה לא
נגדן חוטי במצה / לחם מקרי ונפיק ידי חובתיה בר משום
מצה / דתניא יוצאין במצה נא / ומאי מצה נא כל שפורסה
ואין חושין המצה במשכן ממנה

ברם צריך

אלו הדין דאפייה עליה ארעא אינמי
באילפס מי קרי לחם ונפיק ביה ידי
חובתיה אי לא חזיב דהרתיה ולבסוף הדביק לא תבעילך
דהיינו כי תנור / אלא כי תכעי לך שחביק ולבסוף הרתיה
מאי / מי אמרין כי מעשר קרירה דמי ולא איקרי לחם דכתיב
ואפוק עשר נשים לחמכם בתנור אחד / או דילמא כיון דלאו
בשולי בשליה / אלא מופה אפייה לחם מקרי ונפיק ביה / אינמי
היכא דחלשיה ברותחין / והדר אפייה ושוייה כי לחם דתנור מי
נפיק בה ידי חובתיה אלא כיון דחלשיה ברותחין מעיקרא
הא בשיל ואפייתו דהשתא לא כלום הוא / או דילמא כיון
דאפייה הא קא מיקרי לחם ונפיק ביה ידי חובתיה / תש
דתנן דסופגנין והדובשנין והאיסקרשין וזולת המסרת
והדובשנין כולן פטורות בן החלה אלמא לאו לחם אינן / באי
חלות המסרת / אמר רב יהודה / אמר שמואל זה חלוש של
בעלי בתים / אמר ריש לקיש הללו מעשה אילפס פטורין הן
אכל בתנור חייבין / ור' יוחנן אמר באילפס נמי חייבין כיון
דבנורא אפייה לחם הוא אלא הללו שטעאן בחמה פטורין /
והילכתא כר' יוחנן דאיתמר נמי גבי לחמא דארעא בר וטורא
קבע עליה סעודתיה וסבך עליה המצא ושלוש ברכות / אמ
מר בר רב אשי ואדם יוצא בן ידי חובתו בפסח / ואיתמר נמי
לענין חלוש גבי מנחה רצה כהן חלוש אכלה רצה מצה אוכלה
ואמרין האי חלוש היכי דמי אי מצה הוא ליכליה / אי לאו מצה
הוא ואכלה מצות כתיב ביה / ואמר' לעולם מצה הוא / ולהכי
כתב דחמא מצות לאפוקי חלוש דקא אמר' מצה היא למאי
הילכתא אמר רבינא לומ' שאדם יוצא בה ידי חובתו בפסח אלם
אף על גב דחלשיה מעיקרא כיון דהדר אפייה אי בתנור אי
באילפס לחם איקרי ונפיק ביה ידי חובתיה וכן הילכתא

פסח

עו שאילתא

דמחייב דבי ישראל לבטור
חמאי / והיכא דאפקיד
ישראל חמאי וליתיה
למריה למשקליה נטר ליה עדי ארבע שעות דחוי לאכיליה
דילמא אתי ובעי ליה / ודאי שלים ארבע שעות ולא אתא במיעל
חמש / מזבן ליה לגוי / ואי לא מזבן ליה אעג דלא קביל עליה
אחריות שריף ליה / כי הא דאמר רבין בר רב אדא אמר ר' יצחק
מעשה באדם אחד שהפקיד דיסקייה מליאה חמץ אצל יוחנן
חקוקה

פסח

עו שאילתא

דמחייב דבית ישראל למיכל
מצה ומרור באורת דארבכר
בניסן בנזוי דחמיסר / שנאמ'
על מצות ומרורים יאכלוהו / וכד אכיל למצור צריך למיכר
ולמיכל מאי טעמא דההוא יומא הוינן בני חור / כדתנן אפי' עני
שבישראל לא יאכל עד שיכר / איתמר מצור צריך הסיבה
זכר ליציאת מצרים / מרור אין צריך הסיבה דזכר לשעבוד
הוא / יין איתמר משמיה דרב נחמן צריך הסיבה ואיתמר משמיה
דרב נחמן לא צריך הסיבה ולא פליגי הא בתרי כסי קמאי הא
בתרסי בתראי אמרי לה להאי גיסא ואמרי לה להאי גיסא /
אמרי לה להאי גיסא תרי כסי קמאי בעו הסיבה דקא חזוי חירות /
בתרא לא בעו הסיבה מאי דההוה חזוי ואמרי להאי גיסא בתראי
בעו הסיבה דהוויא לה חירות / קמאי לא בעו הסיבה דאכתי
עבדים קא אמרינן / והשתא דאיתמר הכי ואיתמר הכי חזי וחנו
בעו הסיבה / וארבעה כוסות של פסח כנגדמי כנגד ארבעה
כוסות שכתוב בפרעה שנאמ' וכוס פרעה ביד / דבר אדר כנגד
ארבעה כוסות שעתיד הקבה להשקות את הגויים / שנאמר כי
כה אמר' יי' קח את כוס הין החמרה הזאת מידי / ואומר כוס
זהכ בכל ביד / ואומר כי כוס ביד / ואומר ימטר על רשעים
פחים וגו' / וכנגדן עתיד הקבה להשקות את ישראל ארבעה
כוסות של תנחומים / ואומר כוס ישועות / אשא ישועות תרי /
וארבעה כוסות מן התורה מנלן כנגד ארבעה גאוות שכתוב
ביציאת מצרים / שנ' לכן אמר לבני ישראל אני יי' והוצאתי
אתכם מתחת סבלות מצרים והוצאתי אתכם מעבדות וגאלתי
אתכם כזרוע נטויה ובשפטים גדולים / ולקחתי אתכם לי לעם
והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יי' אלהיכם המצא אתכם
מתחת סבלות מצרים / והני ארבעה כוסות צריכין הסיבה /
פרקין לא שמה הסיבה / הסיבה ימין לא שמה הסיבה / ולא
עוד אלא שלא יקדים קנה לרשט ויבוא לירי סכנה / אשה אינה
צריכה הסיבה / מאי טעמא לאו דירכא דנשי לבזא / ואי אשה
חשובה היא צריכה הסיבה / בן אצל אביו צריך הסיבה / סתמא
דמילתא לא קפיד עליה / תלמיד לפני רבו מאי / מי אמרין
הסיבה מצה ויקרא דרביה מצה / הדיא מיניה עדיפא /
תש / דאמר אביי כי הוינן אבי מר הוה גזינן אכרי דהודי
כי אתאן לבי רב יוסף אמר לן לא צריכיתו / דתנן ומרור ורבך

עט שאילתא

דמחויבין דבית ישראל
למבדק ביתא בשום
חמירא באוריתא דתליסר

נגזי ארכיסר לכהורא דשרגא / שנאמר שבעת ימים שאור לא
ימצא בכתבים / ומכל כהורא דשרגא / אמר רב חסדא למדנא
מצאיה ממציא / ומציאה מחיפוט / והיפוט מנרות / דכתיב בראשית
ההיא אהפשא את ירושלם כנרות / ונרות מנר / דכתיב בראשית
נשמת אדם וגו' / וכל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך
בדיקא ואין חוששין שמה גדרה חלולה וכל מקום לאיתוי
מאי לאיתויי הא דתנו רבנן חורי הבית העליונים והתחתונים
וגג היציע / וגג הבית / וגג המגדל / ובית התכן / ובית העצים /
ורפת בקר / ורולין / ואצרות / וכן ואצרות שמן / ואצרות תבואה /
כולן אין צריכין בדיקה / רבן שמעון בן גמליא אומ' משה חוצצת
בתוך הכית ועצים ואבנים מפסיקין תחתיה ואוצרו יין אין צריך
זההתא אצרות יין צריכין בדיקא ואצרות שמן אין צריך
בדיקא / ההם דמסתפק / אלמא לשמן יש קבע דמאי דבעי
מעיקרא מקריב / יין אין קבע / לשתיה דמימליך בסעודתיה
ואזיל דבנח לאומציה ומשתלי / ודכתיב גבי שמן בבסתפק /
אלא לשמן יש קבע / יין אין קבע / לשתיה / תני רבי חייה עשו
אוצרו שכר בכל כלאו / וכן ארץ ישראל / ובסתפק מהן צריך
בדיקה / מאי טעמא תריים בוכין / אמר רב חסדא כי דגים
צריך בדיקה / והא תניא בי דגים אין צריך בדיקה / לא קשיא
הא ברכבי הא בכושרי / לרכבי אית להון קביעותא ומקריב ומייתי
מקריב מאי דצריך / זוטרי לית להון קביעותא ומקריב ומייתי
בתוך הסעודה / אמ' דא חצי אינה צריכה בדיקה מפני שעורבין
מצוין שם / אמר רב אבסדרה לאורה נבדקת / אמר רב פפא
מי תמרי ובי ציבי צריכין בדיקה דבהדי דאכלי / מיתבעי
ציבי / ובהדי דאכלין אכלין בעיניוקא חמרי / וזמנין דנפיל
מיניוגריצא כי תמרי ונפיל אומציה מיניה כי ציבי אמ' דא בר
רב הונא כי מלחא ובי קרי אין צריכין בדיקה / והני מילי דאין
חוששין שמה גדרה חלולה ועכבר דלא חזינא חזינא דשקל ועלת /
אבל חזינא דשקלת ועלת להאיא דלא משתמשין צריך בדיקה /
אינמי בתר דבדק בית ושייר למיכל עד ארבעי שני והוא עכבר
דאמא שקל ועל לבייתא צריך בדיקה / ואע"ג דאשכח פירורין /
דאינא למיבר הני פירורין דהויא ריפתא אינון / אע"פ צריך
בדיקה / דאמר רבא תינוק נכנס וכבר בידו נכנס אחריו ומצא
פירורין אין צריך בדיקה שדרכו של תינוק לפרו / עכבר נכנס
וכבר בפיו נכנס אחריו ומצא פירורין צריך בדיקה / שאין דרכו
של עכבר לפרו /

ברם צריך

היכא דהוא חלולה או עכבר דשקל ועל
בתר דבדק ביתא הא קא אמרינן דצריך
בדיקה / מיהו היכא דבדק ושייר ריפתא למיכל והשתא ליתא
מי צריך למיבר ההוא אידרונא דהורר מחתי ביה ההוא
ריפתא אילא / מי חשיבין דילמא עכבר או חלודה שקליה וצריך
בדיקה / או דילמא אמרי הא שקליה ויהיה לענייא ואשתלי
מפלג פליגו רבן שמעון בן גמליאל ורבנן לעניין טובא / כי
האי גזנא / דתנן קודרום שאבד בבית הבית טבא / רבן
שמעון בן גמליאל אומר הבית טהור הילכתא מאי / ת"ש /
דתנן מר' שמשיר יצניענו בצניע שלא יהא צריך בדיקה
אחריו / ורמינן עלה כי לא מחית ביה בצניעה כע' בדיקה / והא
תנן אין חוששין שמה גדרה חלולה / אמר רבא שמה תיטול
חלודה בפנינו / רב מרי אמר שמה הניח עשר ומצא תשע /
רחשינן שמה עכבר או חלודה נטלו ואע"ג דאינא למיבר
הוא

חקוקה ונקבה עכברין וחיה חמץ מבכבץ ויצא / בא ושאל את
רבי / טעה דאשנורא אמר לו המת / שנייר אמר לו המת /
שלישית אמר לו המת / ויכיעית אמר לו המת / חמישית אמר
לו לך ובוכרו לגוים ואי לא מידבן / אף על גב דלא קביל עליה
אחריו מבקר ליה שהכל מצוין עליו לבקר / ואילו גוי דאפקיד
חמץ אצל ישראל אי קביל עליה אחריות / כיון דאי פשע ביה
ונגנב או אבד מיחייב לשלומי / מיחייב נמי לבקר / ואי
נשירותא ברות גוי הוא דאמר ליה הא ביתא קמך אינו חייב
לבקר מאי טעמא תרי קראי כתיבי / כתיב לא יראה לך שאור
לא יראה לך חמץ בכל גבולך / שלך אי אתה דואר / אבל
אתה רואה של אחרים ושל גבות / וילף שאור דבתי' משאור
דגבולים / מה שאור דגבולים דגוים שרי דכתיב לא יראה לך
שאור בכל גבולך שלך אי אתה רואה / אבל אתה רואה של
אחרים אף שאור דבתי' נמי / דגם שרי דא דכתיב שאור לא
ימצא בכתבים / ולא כתיב לך / דגם שרי דא דכתיב שאור לא
אסור / וילף דגבולים מדבתי' אלמא דגבולים נמי אסור לא
קשיא הא דקביל עליה נשירותא יהא דלא קביל עליה נשירותא /
דאמר להו רבא לבני מהווא בעירו חמירא דבני חילא / מאי
טעמא כיון דאי מוגנב בעיתו לשלומי כדידכו דמי / ותלתין
יומי קמי פיסחא דרשינן במילי דפסחא / כדתניא שואלין
בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום / רבן שמעון בן גמליאל
אומר שתי שבתות / ומאן דבעי למיזל בספינתא או בדוכתא
רחיקא / ואינא בתי דקמיין בתחומיה דלינא אינשי אחרינא
דאית ליה רשותא למיעל להתם או מקמי תלתין יומין אזיל
דאכתי לא איחייב במילי דפסחא לא צריך למבדק והדר מיזל /

ואי בנו תלתין יומין אזיל דאיתחייב במילי דפסח צריך למבדק
והדר מיזל / דאמ' רב יהודה אמ' רב חמפרש בים והוצא בשניירא
קודם לפסח שלשים יום אינו צריך לבקר / תוך שלשים
יום צריך לבקר /

ברם צריך

חני שלשים יום דקא אמרינן כשדעתו
להזור קודם הפסח / אי בשאן דעתו
לחזור / מי אמרי' כשדעתו בתוך שלשים יום הוא דחל עליה
חיובא / דחשיבין דילמא אתי בעידנא דלא אספיק לבקר /
ואמור רבנן דלבקר והדר ליזיל / אבל קודם שלשים לא חיישינן
דלא חל עליה חיובא / אבל אין דעתו לחזור / אפילו תוך שלשים
כמאן דלא חל עליה חיובא דמי / דליכא למחש דילמא משכח
ליה ואכלי ליה / או דילמא אין דעתו לחזור / הוא בתוך שלשים
מיחייב דחל עליה חיובא קודם שלשים לא מיחייב / אבל דעתו
לחזור תוך שלשים יום אע"ג דאין דעתו לפנותו קודם לפסח
אפילו קודם שלשים יום חייב לבקר וזמנין דאית בעידנא דלא
אספיק לבקוריה ואית ביה לידי איסורא דאע"ג דמכטל ליה
מישתלי ואכלי ליה / ת"ש / דאמר רבא העושה ביתו
אצור ואין דעתו לפנותו קודם שלשים יום אין זקוק לבקר
מאי טעמא איחייבי לא איחייב במילי דפסח דדילמא משכח
ליה ואכלי ליה לוכא למחש ליה דהא אין דעתו לפנותו
קמי פיסחא / והלכך כי משה וזמניא מכטיל ליה ביטוליה /
אבל אם תוך שלשים יום / אע"ג דאין דעתו לפנותו קמי
פסחא חייב לבקר / והדר ימלא את האוצר משום דאיחייב
במילי דפסח כי משי פסח לא בדיק וכן הילכתא /

פסח

שלא במינו מותר, ואע"פ דאיכא בנותן טעם כרבי יוחנן דאמר חמץ בזמנו במינו אסור שלא במינו בנותן טעם, שלא בזמנו בין במינו ובין שלא במינו מותר, אע"פ דאיכא בנותן טעם וכן הילכתא.

דרשה

אלו

דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו אור לארבעה עשר, גדי מקולס שרי ואפילו בפסח ולא קיימא חילתא כרבי יוסי, תנו רבנן אי זהו גדי מקולס כל שעלאו כולו כאחד, נחתך ממנו אבר או נשלך ממנו אבר אין זה גדי מקולס, אי זהו גדי מקולס, מכתוב הדיא של הלכך, רבי לוי ורבי זכריה בשם רבי ברכיה, אמרו בטכסים של מלכים בא הקנה על המצרים, כתחילה סכר להם אמת המים, ואחר כך הביא עליהם קולנים, ואחר כך ירה בהם הציץ, ואחר כך הביא עליהם לגינות, ואחר כך נתן להם דורבסיות, ואחר כך ירה נפט בהן, ואחר כך השליך עליהן אבני בלסטרא, ואחר כך העמיד עליהן כבשים, ואחר כך חבשן בפליקיות, ואחר כך הוציא הגדול שבהן והרגו, כתחילה סכר אמת המים, שנאמר ויהפך לדם יאוריהם ונחלים כל ישתיו, הביא עליהם קולנים, שנאמר ותעל הצפרדע, ואם רבי יוסי בר הנינא קירקוין של צפרדעים היה להן קשה יותר מן הכל יורה בהם הציץ, הם כנים, שנאמר ותהי הכנס, הביא עליהם לגינות, ערוכ, שנאמר ויבוא ערוכ ככר ביתא פרעה, נתן עליהם דורבסיות, דבר, שנאמר דבר ככר מאד, השליך עליהם נפט, שחין, שנאמר ויהי שחין אכעבועות, השליך עליהם אבני בליסטרא, כרד, שנאמר ויהי כרד ואש מתלקות בתוך הברד, הביא עליהם כבשים, ארבה, דל כבשים ומחזיקים בהם, שנ' נטח ירך על ארץ מצרי באדם, חבשן בפליקיות, חשך, שנ' ויהי חושך אפילה בכל ארץ מצרים, הוציא הגדול שבהן והרגו, זה מכת בכורות, שנ' ויך כל בכור במצרים ראשית אונים באהיהם, רבי לוי התניה דרבי זכריה אמר כאשר שמע למצרים יחילו לשמע צור, יאר אלעזר כל צור מלא שבמקרא בצור המדינה הכתוב מדרב, וכל צר שבמקרא חסר ברומי המדינה הכתוב מדרב, רבי לוי ברכי הנינא אמר מי שפרע מן הראשונים הוא יפרע מן האחרונים, מה מצרים צפרדעים, אף כן שנאמר קול שאון מעיר קול מהיכל, מה מצרי כנים, אף כן שנאמר ונפרצו נחליה לתות ועפרה לגפרית, מה מצרים ערוכ, אף כן, שנאמר וירשוה קאת וקיפור וינשפו ועורב ישכנו בה, מה מצרים שחין, אף כן, שנאמר ונשפתי אתו בדיבר וכדם, מה מצרים שחין, אף צבאו על ירושלם תמך בשרו והוא עומד על רגליו ועיניו תמקנה בחוריהן ולשונו תמך בפיהן, מה מצרים כרד, אף אדום כן, שנאמר גשם שטף ואבני אלגיש אמטיר עליו ועל אנפיו, מה מצרים ארבה, אף כן, שנאמר כן אדם למצרים כל כנף ויעל, וכתוב ואכלתם להם לשבער, ושתיהם דם לשיכרן, מה מצרים חושך, אף כן, שנאמר ונפח על לילת קותוה ואבני בוהו, מה מצרים מכת בכורים, אף כן, שנ' וירדו דאמים עמם ופרים עם אבירים, ויירדו עמם, וכתוב כי הנה חושך יכסה ארץ וערפל לאומים, רבי אבא בר כהנא ורבנן, רבי אבא בר כהנא אמר חושך ואפילה שימשו בארץ מצרים שלשת ימים, דכתוב ויהי חושך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים, אבל תוהו ובוהו לא שימשו בעולם הזה, שאלות

ח א י s והיכן

חא נתנו לאחר ושכח, חזיטין לעכבר מוקא מתרין רב מרי אליכא דרבנן דאמר הבית טמא שמע מינה הילכתא כרבנן ואע"פ דאמרי בכל מקום ששנה רבן שמעון בן גמליא במשנתו הילכתא כמותו חוץ מערב וצידן ודאייה אהרונה כהדא לא וכן הילכתא, אבל מעיקרא צריך למתניה בצניעה דאי לא אשכוחה צריך בדיקה אחריו וכן הילכתא.

פסח

פ שאלתא

דאמר להון לרבית ישראל למיכל המירא כיומא דפסחא זמאן דאכיל ליה קא' בברת, שנאמר כי כל אוכל מחמץ וכדחת, וכי הוי דאסור באכילה אסור כהנא דאמר חזקיה בניין לחמץ בפסח דאסור כהנא, שנאמר לא יאכל חמץ לא יהא בו חתר אכילה, ואפילו ערובי גמי כחצי דת מחמץ וכחצי זית חמץ מצטרפין וקאים עליה בלאו כגון כותא הכבלי ושכר המדי דכתיב כי כל אוכל מחמץ לאיתוי עירובו, ואפילו לרבנן דפליגי עליה דרבי אליעזר דלא דרשי כלל לא קאי עליה בלאו, אבל איסורא איכא דהא כל איסורין שבתורה מדרבנן מסר אסורין דתנן קוירה שבשל ברב שר לא יכשל בה חלב, ואם בשל בנותן טעם, והני מילי בינו בשאינו מינו אבל מין במינו דליכא למיקם אשטעמא, בששים דאמר רבא אמור רבנן בששים ואמור רבנן בנותן טעם, ואמור רבנן בפליא, ובין נסך אחמרו רבנן שפי מן כל איסורין שבתורה, דתניא כל איסורין שבתורה בין במינו בין שלא במינו בנותן טעם חמץ משכל ויין נסך שבמינו במשהו ושלא במינו בנותן טעם ויין נסך משום חומרא דעין, טבל כותירו כך איסורו.

ברם צריך

חמץ כי מערב כהתירא שיעורו ככמה, לשאר איסורין שבתורה מדמינן ליה דלא אסור במשהו, או דילמא לטבל וליין נסך מדמינן ליה דהא חמיר איסורו דקאים עליה בכל יראה וכל ימצא, אם תמצא לומר במינו כגון שאור חטים שנפל לתוך עסת חטים בטבל ויין נסך דמי ואסור במשהו, שלא במינו מאי, מי אחמרו כיה רבנן שפי מין נסך וטבל דהא אסור בכל יראה וכל ימצא אי לא, אם תימצא לומר בזמנו הואיל וקאים עליה בכל יראה וכל ימצא אחמרו ביה רבנן לאחר זמנו מאי, בעיניה לא תיכיע לך דאפילו לרבי שמעון דאמר חמץ בין לפני זמנו ובין לאחר זמנו אינו עובר עליו בלא כלום מים אסור, דתנן חמץ של כבדו שעקר עליו הפסח מותר בהנאה ואוקמינן מתניתין כרבי שמעון וקתני ושל ישראל אסור ואפילו בהנאה, הני מילי בעיניה, אבל על ידי תערובת מאי כיון דאסור ליה אפילו לרבי שמעון אפילו כהנא אלמא משהו ליה בתוך זמנו אפילו על ידי תערובת לא אם תמצא לומר במשהו בנותן טעם מאי מפלג פליגו ברי דב ושמאל ורבי יוחנן, דרב אמר חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור, לאחר זמנו במינו אסור ושלא במינו מותר, ושמאל אמר לחמץ בזמנו במינו אסור במשהו, ולא נזר שלא במינו אשטעמא, לאחר זמנו בין במינו בין שלא במינו מותר, ורבי יוחנן אמר חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור בנותן טעם, לאחר זמנו בין במינו בין שלא במינו מותר הילכתא מאי, תש, דאמר רבא הילכתא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור, ולא יהוב ביה שיעורא למימרא דבמשהו כרב שלא בזמנו בין במינו בין

בשעתיה / דתניא ולהכירל בין הקודש ובין החול / אלו חומים וערכים והקדשות דכשחזא שכור לא לימד / בין הטבא ובין הטורר / אלו השומאיות וטהרות / ולהורות / זה הוראה דלא לורר איסור וזה תר אע"ג דלא עביד מעשה בשעתיה / את כל החוקים / אילו מדרשות / אשר דכר יי' / זה תלמוד / ביד משה / זו הלכה / דלא לורר לא מן מדרש / לא מתלמוד / ולא מהלכה / יכול אפילו משנה תל' ולהורות / והאי לא הוראה הוא ר' יוסי דרבי יהודה / אומר יכול אפילו תלמוד / תל' להורות כמאן אזלא הא דתניא יצא שרץ טמא וצפרדע טהור ששתיה יין מורין בו ליטא סתמא כרבי יוסי כרבי יהודה לא אפילו תימא רבנן הא זיל קרי בידיה רב הווא

ברם צריך הלכר כרבי יוסי כרבי יהודה או כרבנן הלכתא כרבנן דיהודי ורבים הלכר כרבים / או דילמא הלכה כרבי יוסי כרבי יהודה משום דבסבתר טעמיה דמשנה מאי טעמא כיון דלא דמיי' מילתא למילתא הווא לא אתו למשער / ביה / תלמוד נמי כיון דמגורס גרים לא מיחלף ליה ולא אתו למשעה ביח' / תש' / דאמר רב הלכה כרבי יוסי כרבי יהודה איני / והא רב לא מוקים אמורא עליה מיומא טבא לחכיה / אמאי והא תלמוד היא אמרי שאני רב דמורי מנפשי' / תלוקים אמורא עליה ולא לורר מנפשי' / סתם / רב מורי ואנב דמפולל אורי מורי וכן הילכתא

יהי ביום השמיני

פג שאילתא דאסר להון לרבי' ישראל למכיל כשר בהמה טמאה וזהו טמאה / הדיא מיניהו

טמאה והידיא מיניהו טהורה מעלת גרה ומפרסת פרסה טהורה / מפרסת פרס' ולא מעלת גרה / מעלת גרה ולא מפרסת פרסו' / לא מעלה ולא מפרסת טמאה / שנאמ' זאת הדיא אשר תאכל / וכתבי' כל מפרסת פרס' / אילו בהמה טהורה שילדה מן בהמה טהורה אסור כאכיל' / כדתנן מהו'ן כאכילה בהמה טהורה שילדה מן בהמה טמאה מותר כאכילה / וטמאה שילדה מן בהמה טהורה אסור כאכילה / שהוציא מן הטמא טמא וכן השחור טהור / דג טמא שבלע דג טהור מותר כאכילה / וטהור שבלע דג טמא אסור כאכילה לפי שאין גידולו ממנו / מנהגי מילי' דתנו רבנן אך את זור לא תאכלו ממעלי הגרה / יש לך מעלה גרה ומפרס' פרסת ואי אתה אוכל / ואי זה זה טהור הנוול מן הטמא / יכול אף טמא הנוול מן הטהור כן / והכי קאמ' דבר הבא ממעלה הגרה וממפרס' אי אתר אוכל / תל' גמל הווא טמא הווא חד לשליט בעולמו יודע שאין לך דבר שמעל' גרה וטמא אלא גמל / ואידך הווא טמא ואין טמא הנוול מן הטהור טמא אלא טהור / רבי שמעון אומר מה תל' גמל גמל שבי פעמים אחד גמל הנוול מן הגמלה ואחד הנוול מן הפרה והילכתא כרבנן דהא יחיד ורבים הלכה כרבים / ועוד סתם לן סתניתין כוותיהו / דתנן מן כאכילה בהמה טהורה שילדה מן בהמה טמאה מותר

ברם צריך אילו מן בהמה טמאה דכריך אחר בהמה טהורה כגון חזיר אחר רחל חניק מנה כדירכה דוחלד מאימיה מהו כאכילה / מי חיישין דילמא רחמיה והאי דחלד דטמאה הווא ואסור / אי לא / מתנא תנן לענין כבוד רבן שמעון כן גמליאל אומר הלוקח בהמה מניקה מן הגוי אין חוששין שמה בשר של אחרת הווא וקיימא לן

והיכן עתידין לשמש בכרך של רומי / ש' נכטה עליה קותוחו זאכני כוהו / ורבנן אמרי אומות העולם שלא קיבלו את התורה שנחנה מתוך החושך עליהן הכתוב אומר כי הנה החושך יכסה ארץ / אבל ישראל שקיבלו את התורה שנחנה מתוך החושך / ש' יהי כשמעכם את הקול מתוך החושך / עליהן הכתוב אומר ועליך יורח י' וכבוד י' עליך יראה אמן

פרשת שמיני

פא שאילתא דאסר להון לרבי' ישראל לאוריי הלכר למישרא ולמיסר ולטעמי ולדכוי

כדשתי חמרא כשיעור דמשכר / שנאמר יין ושכר אל תשת / וכתבי' בתורה ולהכירל בין הקודש ובין החול / וכתבי' בתורה ולהורות את בני ישראל וכמה שיעורא דכר שתי אסור לאוריי / כדתניא יין ושכר אל תשת יכול יין כן שחוא / או יין מגיתו / תל' שכר לא אמרתי / אלא כשיעור המשכר ואי זה זה רביעית יין כן ארבעים יום / אט כן מר' תלמוד לומר יין / להזהיר על היין כל שחוא / ועל יין מגיתו אם שתר רביעית לוג / דברי רבי מאיר / רבי יהודה אפ' יין אינ' לי אלא יין שאר משכרין מניין / תל' שכר / אם כן מה תל' יין על היין במיתה ושאר משכרין באזהרה / ר' אליעזר אומר יין ושכר אל תשת / אל תשת יין דרך שכרותו / שאם הפסיק בה או אם נתן לתוכו מים כל שהוא פטור / והכי קא אמר קרא יין והוא שמשכר / ורבי מאיר דאמר אינו היכ' לא על היין / יליף שכר משכר / מה כו' שכר שאר משכרין לא אף כאן נמי שאר משכרין לא / ואמאי יין להזהיר ר' יהודה לא גמר שכר שכר / כמאן אזלא הא דתניא אכל דבילה קעילית ושטה דבש וחלב ונגנס למקדש לוקה ארבעים כ' יהודה אמר שמו' בר אחי' אמר רב המנונא סבא / אמר ר' יצחק בר אשיין / אמר רב הונא / אמ' רב הלכה כרבי אליעזר וקרי רב עליה דרבי אליעזר טובינא דחכימי / והני מילי רביעית אבל יותר מרביעית / אע"פ דאפסוק ואע"ג דנתן לתוכו מים אסור / רב אחא מיהוצל הורר ליה למשרא נדריה / אתא לקמיה דרב אשי ביום טוב / אמר ליה זיל האידנא ותא למחר דרב לא מוקים אמורא עליה מיומא טבא לחכיה משום שכר ואנא נמי משכרנא וכי תנן במתניתין ושאלין נדרין של צריך שבת בשבת במקום דליכא שכרות / אמ' ליה והא אמר רב הלכה כרבי אליעזר דאמר אם נתן לתוכו מים כל שהוא פטור מדר' און בדותיה קא שתי ליה / אמר ליה אימור דאמר רבי אליעזר כרביעית / יותר מרביעית מי אמר / יותר מרביעית אפילו מוגז נמי משכר

ברם צריך שאר משכרין מי אית ליה לרבי אליעזר אי לא / כיון דאפסוק לשכר דרך שכרותו ושאר משכרין לית ליה / או דילמא אית ליה לר' דרך שכרותו ושאר משכרין נמי ומחבר טפי / מרבי יהודה דמחייב נמי מיתה / תש' / דאמר רב אכל תמרים אל יורה / ומדאמר רב הלכה כרבי אליעזר / ואמר רב אכל תמרים אל יורה שמע מינה אית ליה שאר משכרין נמי וכן הילכתא

יהי ביום השמיני

פב שאילתא דאסר לאוריי מי משכר אע"ג דלא עביד מעשה

רבותיהו אל רב הסדאל רב הונא תניא דמסיע לך כל השרץ
השורץ על הארץ לרכות את היבשותין שכינן
ברם צריך הני מילי היכא דגדלי כפירי בחר דתליש
מארעא / היכא דגדלי מפירי מקמי דתלשי
מארעא מאי / בי אברז כין דמאכולא גדלי אעג דלא תלשי
לאו שרץ השורץ על הארץ קרינן להי או דילמ כין דמחברי
בארעא כגופא דארעא דבו וקרינן בהי השרץ השורץ על הארץ
תש / דאמר שמואל קישות שהתלע באיברא אסורת
משום שרץ השורץ על הארץ / לימא כסייעא לירי תני דלא
על הארץ להוציא את הזיון שכדשיסות ואת היתושין שכללסין
ותולעין שכגורגרות ותמרים / ותניא אידך כל השרץ השרץ
על הארץ לרכות תולעים שבעיקרי זתים ושבעיקרי נפגים
מאי לאו כן באיבה וכן שלא באיבה לא / לעולם איכא
לך באיבה שרין וכי תניא הויא דאסור תולעת דאילן גופיה
דכי ארעא דמי ולא אוכלא הוא ולא למתלש קאים / דיקא נמי
דקתני שבעיקרי זתים / ולא סבירא לך כי שינוין לא כשמואל
דאמר רב פפא הני תמרי דכדא לכתר תריסר ידיו שתא שרין
וכן הילכתא

פרשת אשה כי תזריע

פה שאלתא דאילו איתתא דילדה בן
זכר שבער יומי קמאי
אסירה לגברת / שנאמר
אשר כי תזריע וילדה זכר ושמארי שבעת ימים / וכאורתא
דשבעה נהוגי תמניא / איברי לה עלמ' שכלא ומשתריא לגברא
ואעג דחויא דם בכל הני שבעה לא מיקבעה כוכה ולא צריבה
שבעה נקיים / דתניא כי מי בדת דותה תשמא / כימי בדתה כך
ימי לידתה / מה ימי נדתה אין ראויין לזיבה ואין ספירת שבעה
עולה מהן כך ימי לידתה אין ראויין לזיבה ואין ספירת שבעה
עולה מהן למשלם שבעה ועד תלתין ותלתא כל דם דחויא
טהור הוא ושריא לגברא / שנאמר ושלשים יום ושלשת ימים
תשכ בדמי טהרה ויהיאת דאוליד נקבה אסורה לגברא ארביסר
יומי / שנאמר נקבה תלד וטמאה שבועיים כנדרתה / ואעג דחויא
בתן דמא לא מיקבעא בזיבה ולא צריכה שבעה נקיים / דכתי'
וטמאה שבועים כנדרתה / מה ימי נדתה אין ראויין לזיבה ואין
ספירת שבעה עולה מהן / כך ימי לידתה אין ראויין לזיבה ואין
ספירת שבעה עולה מהן למשלם ארביסר ועד שיתין ושתא כל
דם דחויא טהור הוא ושריא לגברא / שנאמר וששים יום וששת
ימים תשכ בדמי טהרה / ודאי חזי תלתא יומי מיקמי מלדח
אינקעא לה כוכר / וצריכה למיתב שבער נקיים והני
מילי היכא דחזיתיה להווא דם בשופי דלאומחמת ולד הוא /
איכמי חזאי בקושי מעיקרא ולכספ' חזאי בשופי זנח מעת לעת
דאם איגליאת מילתא דקושי קמא לאומחמת וולד ההו דתניא
המקשה כמה תשפח ותוא זכח מעת לעת / דברי רבי אליעזר
והלכה כדבריו / ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר
בארבע ודא מינייהו וואי אכל חזאי בקושי / איכמי חזת תריומי
בשופי ושלשי חזאי בקושי דהוה לה מחמת וולד טהור הוא דכתי'
ואשה כי יזנב זכר דמה ימים רבים / דמה מחמת עצמה ולא
מחמת וולד / ודקא בן קייבא / אכל כפל אין קושי לנפלים /
שאלתות
ה ד ג ז ה דאמר

לן הלכה כרבי שמעון בן גמליאל דאמרין הלכה כרבן שמעון בן
גמליאל ככוליה פרקין / לבר מפלוגתא / ומאי טעמיה דרבן
שמעון בן גמליאל דפטר מבכורה משום דלא חיישין לרחומי /
או דילמא לעולם חיישין לרחומי והיינו דרבן שמעון בן גמליאל
דפטר דאינה מרחמת אלא אם כן יולדת את תמצא לומ' טעמיה
דרבן שמעון בן גמליאל דאינה מרחמת אלא אם כן יולדת / הני
מילי מינה חזיר אחר דחל דלאו מינה הוא / מי חיישין לרחומי
ואסור באכילה / או דילמא לא חיישין לרחומי ודאי מילד
ילדתיה ושרי / תש / דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי
יוחנן דארי חזיר שכרוד אחר דחל פטורה מן הבכורה / דילמא
בנה הוא ואסור באכילה עד יבא ויורה עזק לכלס וקייבא לן
הלכה כרבי יוחנן דאמר כרבן שמעון בן גמליאל דפטר מן
הבכורה ולענין אכילה אסור ואפילו דלאו מינה נמי חיישין
לרחומי / אימור בחר דאוליד דחומתיה עד יבא ויורה עזק
לכס דברה הוא וכן הילכתא

ויהי ביום השמיני

פר שאלתא דאמר להון לדבית ישראל
למיכל כשר שקצי ורמשי
שנאמר כל השרץ השורץ
על הארץ שקץ הוא לכם / ואמר אביי אכל פוטיא לוקח
ארבעה / אכל נמלה לוקח חמש / צידעה לוקח שש / אכל
פוטיא לוקח ארבעה / דכתיב כדגים ושקץ והיו לכם / וכתיב
בשרצים אל תשקצו ולא תשכאן תרין / וכתיב כהאי פסוקא
השרץ השורץ סתם לא שנא דים ולא שנא דיבשה הני דיוקרא
וכתי' במשנה תורה כל אשר אין לו סנפיד וקשקשת לא תאכלו /
אכל נמלה לוקח חמש דכתיב וכל השרץ השורץ על הארץ
וגו' / וכל הולך על כפיו כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע
וגו' / אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השורץ / אכל
ציער לוקח שש / חמש הני דשרצים ואידך כל שרץ העוף
שכא הוא לכם לא יאכלו / ואילו שרצים דגדלי מאוכלא
וממשקור נהנו לאו כשרצים דמו אלא כאוכל ומשקור דמו /
כנון בישראל וכוור דאתלעו שרין כדאמר רבינא לאימיה
אכלע לי ואנא איכול / דתניא על הארץ להוציא את הדרגין
שבערשין ואת היתושין שכלליסין ואת התולעים שכתמרים
ושכגורגרות / אמ' ליה רב משרשיא כריה דרבי אחא בר נפתא
לרבינא / והא תניא את גבלתם שתשקצו לרכו דרין שכבהמ /
אם ליה חכי השתא התם כהמה בשחיטה משתריא לכי שחיט
לה לכהמה אחיבה לה שחיטה / לדידהו לא ארביא להו שחיטה
והויא לה כאכר מן החי ולא מיתר בשחיטה דכהמה / אבל בשר
זדנים כי גדלי היתירא הוא / והני מילי היכא דלא אתפרש
מאוכל וממשקה / אכל אפרוש קרינן בה השרץ השורץ על
הארץ / ואיתסר ליה דכתי' כל השרץ לרכות הא דאמר רב הונא
לא לישיפי איניש שכרא כעיתא כאורתא / דילמא פריש
תולעתא ממנא לצכתא והודו נפיל לכסא ולא ארעתיא וזהו
לירי השרץ השורץ על הארץ / אי הכי אפילו בחכיתא לא
לשפי נמי / דילמא פריש לדפנא דחכיתא והדר נפיל למנא
והור ליה השרץ השורץ על הארץ דפנא דחכיתא היינו
דבותיהו / ומנא תימיר דשאני מקום רבותיהו / דתנן
במין לרבות בורות שיתין ומעירות ששוחות ושותר מהן ואינו
נמנע תלמוד לומר תאכלו כל אשר במים הא קא מפריש
לדופני חבור / אלא התם אמרי' היינו רבותיהו הכא נמי היינו

לה יומי טהור לית לה וניפוק ימי טומאה דשני ועדיין ימי טהור דראשון לא נפוק מהו לא שלומי לה ימי טהור עד דמשלמין דולד ראשון אינמי וולד ראשון נקבה וולד שני זכר ונפוק ימי טומאה וטהרה דשני זכר ועדיין דנקבה לא מלו מי הדינן ומלינן לה ימי טהור עד דשלמין דנקבה אי לא מי אמר כיון דלענין קרבן בחד לידה קמיינא אזלינן ועד חמיון וחד לא מתיא קרבן אלמא איתנין לה כהנא ימי טהרה דולד קבא לענין דם טהור נמי איתנין או דילכא דאפסיק ימי טומאה אפסוק ומקרבין לא ילפינן תש דתר ושלשים יום יכול בין רצופים בין מפוזרים תלמוד לומר יום מה יום רצוף אף שלשים כולם רצופים ותניא גבי ששים וששת כי האי גונא

אינמי ברם צריך

יולדת בזוב צריכה שתשב שבועה נקיים היכא דלא הוה דם בהנך ימי טומאה דלדור או דזכר או דנקבה מהו דיסקלן לספירת זיכתה מיהארינן נקיים מרם בעינן והא איכא או דילכא נקיים משומא לידה בעינן והני יומי כיון דאי לא זכא היכא הא משמן וקיינן בטומאת לידה וכמה דקא הוה בהן דם דמו ולא כלקין לה תש דאיבעיא להו לרובין ימלידתה שאינר רואה כהן מהו שיעל ללספירת זיכתה אמר רב כהנא תש דאתר שנים ושלשים הפילר ואינה יודעת מר הפילר או זכר או נקבה או וולד או רוח הרי זו כפס לידה כפס זיכה מביאה קרבן ואינו נאכל ויומי לידה שאינה רואה דם עולה לרר לספירת זיכתה אמר רב פפא שאני הכא דאיכא למימר יולדת זכר הוא והנך ז' יומי תירי דקא יתיבא ליסקלן לה לספירת זיכתה אמר רבי רב הונא כדורידב יהושע לרב פפא כיוולדת זכר איכא לספיקא כיוולדת נקבה ליכא לספיקא אלא לאו שם עולין לה שם ורב פפא סבר שאני הכא דהוה ליה ספיקא ואף על גב דתניא מה ימי נדתה אין ראויין לזיכר ואין כפירת שבועה עולה מהן אף ימי לידתה אין ראויין לזיכר ואין כפירת עולה מהן ותניא אחריתי האשה שיצאתה מליאה ובאר ריקנית והביאה לפנינו שלשה שבועים מהוירם אמרינן שבוע ראשון ושכוע שני יולדת נקבה היא ושכוע שלישי יולדת נקבה בזוב היא למימר דאין עולין הנהירי אלעזר אינון דאמרי דבר שאינו גורם סותר וכיון דלידה כתרוא ולא סלקא אלא לרבנן דאמרו לידה לא סותרא מיסב נמי להו סלקא דתניא רבי מורינאס אומר אין לידה סותרת בזיכר ואיבעיא להו מהו שתעלה אמר אבי אינה סותרת ואינה עולה מהן רבא אמר אינה סותרת ועולה ותני מתנייתא רבי אלעזר היא והלכתא כרבא

אינמי ברם צריך

אילו היכא דקא שפעה מתוך שבועה לאחר שבועה בתוך יד לאחר יד דלא אפסקינן דם טמא לטהור האי דם כתרוא דם טהור משוין ליה אי לא אכ מהו דשלישים ושלשה דזכר לאחר שלשים וששה או מתוך ששים ושש דנקבה לאחר ששים וששה ולא פסקינן דם טמא לטהור האירם כתרוא דם טמא משוין ליה אי לא האי דאמר דחמנא לאחר שבועה דזכר ולאחר יד דנקבה טהור הוא משום דאפסקי מעין טמא ומפתח מעין טהור הוא לא פסק או דילכא חד מעין הוא וחד טהריה לא שנא פסק ולא שנא לא פסק וכן נמי כמישר יומי טהרה למיעל יומי טומאה מפלג פליגו רב לוי כהן מילתא דאיתמר רב אבי מעין חד הוא והתורה טמאתו פסק בין לא פסק והתורה טהרתו ולי אמר ב' מעיינות הן נפתח

הטמא

דאמר האי דם מחמת נפש חיה ואפי' חות תרין יומי ואפילה לשלישי אמרינן אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם והו' להו תלתא דאדכריה רבא לכו שמואל בר ורש קישתת שנים דלשלישי הפילה צריכה שתשב שבועה נקיים אלמא אין קושי לנפלים ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם אמ' ליה רב פפא לרבא למה לי שני ימים והא אמר רבי וירא בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו דוראות שיפת דם כחדל וישבות עליה שבועה נקיים אמר ליה אנא אמינא לך איסורא ואת אמרת לי דומרא היכא דאחמור אחמור היכא דלא אחמור לא אסרינן עליה ואילו היכא דאפילה ולא ידעה האי דאפיל איזכר הוא אי נקבר יתבר ארכיכר לחומרא והיכא דאפיל ליום מא' חוששת לוולד ליום מא' חוששת לוולד אלמא לא נברא צורתיה דוולד עד דמלו ליה מ' יומין מלא'

ברם צריך

לוולד לא חיישא לנדה מי חיישא לא מי אמר אף על גב דלא גמר צורתיה דוולד כיון דאפילה אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם או דילמא הני מלי היכא דגמר צורתיה דולד דכפתח שפי' אבל מ' דלא נגמרה צורתיה לאו פתיחת הקבר הוא ואי חזי דם הוא דחיישא ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם לא אמרינן תש דתר יולדת שוחטין וזורקין עליה יום מ' לזכר ויום פ' לנקבה וקשיא לן יום ארבעים לזכר ויום פ' לנקבה אימור דאמר שוחטין וזורקין על שכול יום ועל מחוסר כפרה דחזי למיכל פיסחא לאוורתא הכא לאימת מתיא כפרה למחר לאוורתא לאו ב' מיכל פסחא הוא ומוקבנין לה יום מ' לזכר לצורת זכר ויום פ' לנקבה לצורת נקבה ומנו רבי שמעאל היא דאמר זכר למ' ונקבר לפ' ואמרינן האי מ' איצטריך ליה והא אמרת אינה חוששת לוולד מהו דתימא אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם ונדרה היא קמל דהיכא אמר' אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם והכא דגמר צורתיה דוולד דמיפתח שפי' אבל הכא כיון דלא גמר צורתיה דוולד ולא מיפתח שפי' ואיפשר לפתיחת הקבר בלא דם וכן הלכתא

אשה כי תוריע

פ' שאילתא

דאילו איתתא דילוד זכר ונקבה יתבינ' לה ימי טומאה דנקבה ארביסר יומי יומי

טהרה דנקבה שיתין ושיטא והיכא דאליידה חד וכתר כתר צמים אוליידה אחרית יתבה ימי טומאה רבי טהרה דשני ואילו איתתא דאפילה שיליא בעלמא אע' דלית כח וולד אמרינן אי אפשר לשיליא בלא וולד ואיתמחי הוא דאיתמח וולד ויתבה ימי טומאה דנקבה והיכא דילדה ולא שדא שיליא זכתר כמה יומי שדא שיליא לא לימא מר דשיליא דולד קמא איתמחי איתמח ויהא שיליא דולד אחרינא הוה ביר ואיתמח וולד ותיתב ימי טומאה מבישא לא אמרי' הא שיליא דולד קמא הוה ואיתמחי הוא דאיתמחי בתריה דאמר מר מעשה היה ותלו את הש ליא בולד כ' ימי' והני מלי כי תלינן כן קיימא דאית ביה חיותא דאמרינן כועא לשיליא ונפס אבל כנפל לא תלינן דאם איתא דהא שיליא דרהווא נפל הווי בהריא הוה איתא אלא שיליא דההוא נפל איתמח ויהא שיליא וולד הוה כה ואיתמח וכעיא למיתב ימי טומאה

ברם צריך

אילו ויתבה יולדתה ימי טומאה ובתוך ימי טהרה הוה אפיל נפל יומי טומאה אית